

Reguleringsmyndigheten for Energi
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo

Saksbeh./tlf.nr.: Halvor Enok Bakke
Deres ref./Deres dato: 201800992-24/10.12.2020
Vår ref.:
Vår dato: 22.01.2021

Svar på spørsmål om planlagt handelsløsning for NSL

Vi viser til brev fra RME 10. desember 2020, der Statnett bes om å besvare en rekke spørsmål tilknyttet den planlagte handelsløsningen for NSL.

Statnett startet arbeidet med å utrede en alternativ handelsløsning for NSL utenfor det indre Energimarkedet (IEM) tidlig i 2019. Arbeidet ble utført i nært samarbeid med vår prosjektpartner NGNSL. I tillegg har Statnett gjort egne vurderinger rundt hvordan alternative handelsløsninger og sentrale designvalg vil påvirke det norske kraftmarkedet. Som en del av dette arbeidet fikk vi DNV GL til å vurdere en lang rekke spørsmål for oss, med et særlig fokus på virkningene for NO2 og det norske kraftmarkedet. Vi har også, siden tidlig i 2019, jevnlig diskutert utformingen av en alternativ handelsløsning med RME og også hatt flere møter med norske aktører. Samlet sett har dette gitt oss et godt grunnlag for at vi sammen med vår partner kunne beslutte utformingen av en alternativ handelsløsning for NSL.

Vi besvarer nedenfor spørsmålene som vi har fått tilsendt av RME. I noen av svarene henviser vi også til rapporten fra DNV GL, som ligger vedlagt.

Svar på spørsmål

Forhold knyttet til krav til planlagt balanse

1) Hvordan mener systemansvarlig at bestemmelsene i forskrift om systemansvaret (FOS) § 8 bør praktiseres, ved innføring av to påfølgende auksjoner, for å i størst mulig grad sikre planlagt balanse før driftstimen?

Den planlagte NSL auksjonen stenger kl 10.50 CET og auksjonsresultatene publiseres senest kl 11.00 CET. Det innebærer at aktører har én time på seg til å oppdatere og legge inn sine bud i Singel Day-ahead Coupling (SDAC), basert på eventuelle forpliktelser fra NSL auksjonen.

Aktørene er selv ansvarlig for å etterleve regelverket og å planlegge seg i balanse. Dette gjelder uavhengig av deltagelse i SDAC, en NSL-auksjon, handel bilateralt eller i intradag. Statnett mener at kravene i FOS § 8 oppfylles ved at aktører som kan delta i NSL auksjonen enten selv har fysisk produksjon/forbruk i NO2 eller ved at de må legge inn et prisuavhengig bud i SDAC i NO2 som tilsvarer en eventuell forpliktelse fra NSL auksjonen. Aktørene skal derfor i like stor grad som i dag planlegge seg i balanse.

2) Hvilke konsesjonærer vil etter systemansvarlig sin vurdering kunne delta i den avgrensede implisitte energiauksjonen mellom NO2 og GB, og hva vil konsekvensene av de ulike valg knyttet til dette være?

Vår vurdering er at alle aktører som har omsetningskonsesjon i Norge kan delta i NSL auksjonen, på lik linje med krav til deltagelse i SDAC. Dette forutsetter at de har en gyldig avregningsavtale med eSett Oy og en gyldig balanseavtale med Statnett, eller eventuelt handler under en annen godkjent balanseansvarlig sin portefølje.

3) Hvilke posisjoner bør konsesjonærene kunne ta i den første avgrensede auksjonen sammenliknet med den andre felleseuropeiske auksjonen?

Statnetts vurdering er at det ikke er noen forskjell i hvilke posisjoner konsesjonærene kan ta i NSL auksjonen sammenliknet med SDAC.

Forhold knyttet til konkurransesituasjon og prisdannelse

Statnett bes vurdere:

4) Konsekvensene for likviditeten i NO2 i hver av de to påfølgende auksjonene

Statnett forventer at den totale likviditeten i NO2 vil gå opp når NSL idriftsettes med en implisitt auksjon, og at økningen vil være på mer enn hva kabelens kapasitet skulle tilsi.

NSL auksjonen blir i realiteten en alternativ handelsplass for aktørene. Med lave barrierer for deltagelse og rasjonelle aktører, er det naturlig å forvente at aktørene vil delta der de vil forvente å oppnå de beste prisene, enten det er snakk om kjøp eller salg av energi. Aktørene kan også ønske å delta på begge markedsplassene for å fange opp eventuelle prisdifferanser mellom auksjonene.

Statnett vurderte ulike tidspunkter for NSL auksjonen og hvordan det vil påvirke likviditeten i NSL auksjonen og i SDAC. Sammen med vår partner besluttet vi å ha NSL auksjonen først, og så tidlig at aktørene som ikke får tilslag i NSL auksjonen kan delta i SDAC med den samme kapasiteten. Denne løsningen gir også aktørene muligheten til å ta en posisjon i NSL auksjonen og handle seg i balanse i SDAC, og på den måten kunne handle basert på en eventuell forventning om prisdifferanser mellom auksjonene.

Statnetts vurdering er at en implisitt auksjon for NSL før SDAC er den løsningen som i størst mulig grad legger til rette for en god likviditet i både NSL auksjonen og i SDAC. Vi vet imidlertid ikke hvordan likviditeten vil fordele seg mellom de to auksjonene. Statnett fikk DNV GL til å vurdere rekkefølgen på auksjonene, se vedlagte rapport kapittel 4 og 5. DNV GL støtter Statnetts vurdering av at en implisitt NSL auksjon før SDAC er den beste løsningen for å sikre god likviditet i NO2 totalt sett.

5) Konsekvensene for konkurransesituasjonen i NO2 i de to påfølgende auksjonene som følge av fordeling av likviditeten

Statnett var opptatt av å vurdere konsekvensene for konkurransesituasjonen da vi vurderte og besluttet alternativ handelsløsning for NSL. Vi ba derfor DNV GL eksplisitt om å vurdere dette spørsmålet, se kapittel 6 i vedlagte rapport.

DNV GLs vurdering er at de ikke er bekymret for konkurransesituasjonen i NO2 og at dette heller ikke endres ved at det også innføres en separat implisitt auksjon for NSL. Et vesentlig poeng er at NO2 ikke er et isolert marked, men har en betydelig overføringskapasitet til andre budområder både i og utenfor Norge. Denne overføringskapasiteten hensyntas direkte når prisene i SDAC for NO2 beregnes og indirekte når prisene i NSL auksjonen beregnes, og er derfor med på å styrke konkurransen i budområdet. Idriftsettelsen av NordLink og NSL bedrer konkurransesituasjonen i NO2 ytterligere.

I den implisitte NSL auksjonen inngår ikke overføringskapasiteten til andre budområder enn Storbritannia direkte. Imidlertid kan alle aktører med en omsetningskonsesjon i Norge delta i NSL auksjonen, jf svar på spørsmål 2 ovenfor. Aksepteres risikoen, kan for eksempel en aktør legge inn et salgsbud i NSL auksjonen og, dersom han får tilslag, sikre balansen i NO2 ved å legge inn et prisuavhengig kjøpsbud i SDAC auksjonen for NO2. I praksis kan derfor aktører handle på eventuelle prisdifferanser mellom NSL auksjonen og SDAC prisen for NO2.

Dette innebærer både at konkurransen i NSL auksjonen ikke begrenses til aktører lokalisert i NO2 og at prisdannelsen i NSL auksjonen og SDAC kobles sammen, noe som utdypes nærmere under spørsmål 6. NSL auksjonen drar dermed indirekte nytte av at overføringskapasitetene til andre budområder er med i SDAC og det bedrer også konkurransesituasjonen i NSL auksjonen.

6) Konsekvensene for prisdannelsen i NO2 i hver av de to påfølgende auksjonene som følger av deling av likviditet mellom to energiauksjoner

Konsekvensene for prisdannelsen i NO2 var et sentralt punkt som ble vurdert av Statnett i forkant av at vi besluttet å ha en separat implisitt auksjon for NSL. Vurderingene for prisdannelsen bør også sees sammen med vurderingene ovenfor angående likviditeten og konkurransesituasjonen.

Statnetts vurdering er at det over tid ikke bør være systematiske prisforskjeller mellom NSL auksjonen og SDAC prisen i NO2, med mindre det er konkrete forhold som kan forklare en slik forskjell. Ulike børsgebyrer som er volumbaserte kan for eksempel være et forhold som kan forklare en systematisk forskjell i pris. Denne vurderingen baserer seg på en antagelse om rasjonelle aktører, lave barrierer for å veksle mellom deltagelse i NSL auksjonen og SDAC og tilstrekkelig god konkurranse. Er disse faktorene til stede, bør det prinsipielt sett ikke være systematiske prisforskjeller over tid. Dersom det er systematiske prisforskjeller mellom SDAC og NSL auksjonen, er det rimelig å legge til grunn at aktørene vil flytte handelsvolum fra auksjonen der de får dårligere priser til der de får bedre priser. Eventuelle systematiske ulikheter vil derfor bli utlignet over tid. Som nevnt under spørsmål 5 kan også aktører handle på prisdifferansen mellom NSL auksjonen og SDAC, noe som vil bidra ytterligere til å fjerne eventuelle systematiske prisforskjeller.

Det er imidlertid viktig å poengtere at dette ikke er det samme som å si at NSL auksjonen og SDAC vil klarere på nøyaktig samme pris hele tiden. Siden det er to separate auksjoner vil det sannsynligvis være prisforskjeller, men vi mener det er rimelig å anta at disse prisforskjellene ikke vil være systematiske over tid.

Et annet viktig spørsmål er hvordan det å ha en separat implisitt auksjon for NSL vil kunne påvirke prisen i SDAC. Med en effektiv handelsløsning for NSL som gir riktige prissignaler i både NO2 og i Storbritannia, vil kraftflyten på NSL bli tilnærmet lik som om NSL hadde vært inkludert i SDAC. Påvirkningen som NSL har på aktørenes vannverdier bør derfor være uendret av at NSL ikke

deltar i SDAC, gitt en effektiv handelsløsning for NSL. Det er derfor rimelig å anta at SDAC-prisen i NO2 i liten grad påvirkes av at det er en egen auksjon for NSL.

Tilsvarende resonnement er det også rimelig å legge til grunn for de øvrige norske budområdene. NSLs påvirkning på SDAC prisen i øvrige norske budområder bør være tilnærmet uavhengig av om NSL deltar i SDAC eller deltar i en separat energiauksjon, gitt at flyten på NSL er tilnærmet upåvirket av valgt handelsløsning.

Statnett ba også DNV GL vurdere konsekvensene for prisdannelsen i NO2 ved å ha en egen energiauksjon for NSL, se vedlagte rapport kapittel 3-6. DNV GLs rapport støtter Statnetts vurderinger.

Forhold knyttet til balanseavregningen

Statnett bes vurdere:

7) Hvordan beregning av ubalanser vil utføres for aktører som deltar i én eller begge auksjonene

Handel i NSL-auksjonen vil inngå i balanseavregningen på lik linje med all annen fysisk handel. Det er ellers ingen endring i beregning av ubalanser per budområde.

8) Hvorvidt Statnett ser behov for å endre reglene for budgivning i regulerkraftmarkedet i NO2

Nei, Statnett ser ingen behov for å endre reglene for budgivning i regulerkraftmarkedet.

9) Hvorvidt Statnett ser behov for å endre reglene for fastsettelse av ubalansepris i NO2 i det tilfellet det ikke er aktiveringer i regulerkraftmarkedet

Nei, beregningen av ubalansepris vil ikke endres som følge av dette. Det vil fremdeles være prisene fra SDAC som vil være referansepris for fastsettelse av ubalanseprisen i NO2.

10) Hvilke konsekvenser innføring av to ulike energiauksjoner og energipriser kan ha for de økonomiske insentivene for å unngå ubalanser før driftstimen

Statnett forventer at aktørene planlegger seg i balanse på samme måte som tidligere, og vil som i dag følge opp at de balanseansvarlige etterlever regelverket. De økonomiske insentivene vil ikke endres som følge av dette.

Flyt over NSL, budgivning og usikkerhet

Statnett bes redegjøre for sine vurderinger av:

11) Graden av usikkerhet knyttet til forventinger om prisdannelsen i de to påfølgende auksjonene, hensyntatt usikkerhet knyttet til flyt til og fra NO2 og omkringliggende budområder i SDAC og hensyntatt at prisene fastsettes i to punkt-auksjoner

I svaret på spørsmål 6 er det forklart hvorfor det over tid kan forventes forholdsvis like priser i de to påfølgende implisitte auksjonene i NO2. Foruten arbitrasjeargumentet som er forklart der, henger dette også sammen med at det er om lag samme usikkerhetsbilde for aktørene forut for hver auksjon. Den primære forskjellen i usikkerhet for aktørene er knyttet til i) selve resultatet av NSL-auksjonen og ii) andre hendelser som oppstår eller kan oppstå mellom stengningstiden for den første og stengningstiden for den andre auksjonen (mellom 10:50 og 12:00). Forut for begge auksjoner er det usikkert hvor stor den uregulerte kraftproduksjonen og forbruket neste døgn blir, og denne usikkerheten er om lag den samme klokken 10:50 og 12:00. Tilsvarende er det nær identisk usikkerhet om flyten mellom NO2 og andre norske budområder, og mellom alle andre budområder i SDAC.

Med mindre det skjer 'akutte' hendelser mellom 10:50 og 12:00, vil en løsning med to sekvensielle auksjoner ikke føre til vesentlig større usikkerhet enn om NSL inngikk i SDAC, så lenge NSL auksjonen er så effektiv som mulig.

Alternativene til en implisitt auksjon for NSL før SDAC, er enten en implisitt auksjon samtidig med eller etter SDAC. Implisitt auksjon samtidig med eller etter SDAC skaper sannsynligvis større usikkerhet fordi aktørenes handlingsrom ved NSL auksjonen da fremstår som mer begrenset.

12) Hvorvidt aktørenes kollektive budgivning i to ulike punktauksjoner sikrer at prisene i de to auksjonene konvergerer, i hver enkelt time og over tid

Dette er drøftet både i svaret på spørsmål 6, spørsmål 11 og i rapporten fra DNV GL.

13) Hvordan fordeling av likviditet og handelsvolum påvirkes av usikkerheten i prisdannelsen mellom de to påfølgende energiauksjonene

Som forklart foran, forventer Statnett at den totale likviditeten i NO2 vil gå opp når NSL idriftsettes med en implisitt auksjon, og at økningen vil være på mer enn hva kabelens kapasitet skulle tilsi. Alternativet med implisitt auksjon forut for SDAC er den tilgjengelige løsningen som etter vår vurdering gir minst usikkerhet for aktører i NO2.

Samlet handelsvolum i day-ahead markeder må forventes større med implisitte auksjoner enn med eksplisitte auksjoner. Med eksplisitt auksjon må handelen begrenses til kabelens kapasitet, eventuelt slik at netto handlet volum begrenses, men at brutto kan være større dersom aktører handler i begge retninger for samme tidsenhet. Med implisitte auksjoner kan aktørene handle så store volumer de ønsker i NO2; kabelen begrenser kun flyten mellom NO2 og Storbritannia, ikke handelen mellom parter i NO2.

14) Hvordan ulike regler knyttet til aktørenes budgivning i de to auksjonene kan påvirke det ovennevnte

Budformatene i NSL auksjonen for NO2 vil bli de samme som i SDAC auksjonen i NO2. Alle detaljerte regler for handel er ennå ikke klare, men det antas at reglene for NSL auksjonen i NO2 blir like som for SDAC auksjonen i NO2. Dette gjør det enkelt for markedsaktørene å delta i begge auksjonene.

Selv om det hadde vært forskjeller i reglene for handel, ville sannsynligvis aktørene tilpasset seg og funnet måter å håndtere det på. Et vesentlig poeng er at det er tilstrekkelig med tid imellom auksjonene, slik aktørene kan hensynte resultatet i den første auksjonen når de gir bud i den andre auksjonen.

15) Hvorvidt rekkefølgen på de implisitte auksjonene har betydning for hvor effektiv prisdannelsen og flyt blir

Som forklart foran, legger Statnett til grunn at det mest effektive for både prisdannelse og kraftflyt er å ha NSL-auksjonen før SDAC. Vi viser ellers til DNV GLs rapport.

16) Hvorvidt Statnett har foretatt simuleringer for å vurdere hvilken rekkefølge av auksjonene som gir den mest samfunnsøkonomisk optimale løsningen totalt sett, også sammenliknet med bruk av eksplisitte auksjoner

En simulering som skissert vil kreve en agentbasert modell der aktørenes bud- og handelsstrategier ikke bare styres av marginalkostnader, vannverdier og betalingsvilje (som i velkjente markedsmodeller for kraft). Modellene må også fange opp aktørenes forventningsdannelse og risikoagering knyttet til muligheten for ulike utfall på kraftflyten. Statnett har ikke foretatt slike simuleringer. Tematikken er imidlertid drøftet i DNV GLs rapport, kapittel 5.

Påvirkning på det langsiktige finansielle markedet og prissikringsmuligheter

Statnett bes redegjøre for:

17) Hvilke vurderinger som er gjort knyttet til innvirkningen på langsiktige prissikringsmuligheter i NO2 ved å innføre to separate energiauksjoner i dette området

Statnett forventer at det vil være en høy korrelasjon mellom prisene i NSL auksjonen og i SDAC for NO2. Vår vurdering er derfor at dagens prissikringsinstrumenter vil være like hensiktsmessige for aktører som deltar i NSL auksjonen som de vil være for deltakere i SDAC auksjonen.

Vi kan ikke se at en separat NSL auksjon vil ha noen vesentlig innvirkning på prissikringsmulighetene i NO2.

18) Hvilken dialog Statnett har hatt med markedsaktørene knyttet til disse problemstillingene

Statnett har presentert den alternative handelsløsningen for norske aktører. Vi har ikke fått noen innspill på at en implisitt auksjon for NSL vil kunne få noen negativ påvirkning på det finansielle markedet av betydning.

Fastsettelse av handelskapasitet på NSL

Statnett bes redegjøre for:

19) Hvordan kapasitetsberegningen vil foregå for NSL, og hvordan denne kapasitetsberegningen ses i sammenheng med den fremtidige felles kapasitetsberegningen

Statnett benytter i dag en NTC-basert metode for å fastsette utvekslingskapasitet for alle våre utenlandsforbindelser. Denne metodikken har Statnett tidligere redegjort for i et notat sendt NVE. Ved behov for reduksjoner i overføringskapasiteten vil Statnett redusere kapasiteten på en måte som minimerer det samfunnsøkonomiske tapet for Norge. I denne beregningen er det primært to faktorer som inngår. Det er antatte prisdifferanser og en nettanalyse som vurderer hvordan en reduksjon på den enkelte kabelforbindelse vil påvirke den aktuelle flaskehalsen i det norske nettet. Summen av disse to faktorene avgjør på hvilken/hvilke forbindelser overføringskapasiteten bør reduseres for å minimere det samfunnsøkonomiske tapet. Denne metoden vil også bli benyttet for NSL.

Innenfor SDAC jobbes det med nye metoder for kapasitetsallokering. Statnett har ennå ikke tatt stilling til hvordan kapasitetsallokeringen mellom NSL auksjonen og SDAC skal gjøres når de nye metodene innføres. Vi ser det imidlertid som naturlig at prinsippene fra dagens kapasitetsallokering, som minimerer det samfunnsøkonomiske tapet ved en kapasitetsreduksjon, videreføres.

Behov for ytterligere redegjørelse knyttet til vurdering av eksplisitt auksjon

Statnett bes redegjøre for:

20) Hva ulempene av tvungen nominering vil være, og hvor store disse ulempene vil være for aktører som allerede er aktive i kraftmarkedet

Tvungen nominering er lite kjent fra tidligere i kraftmarkedet i Vest-Europa. Budgivere i eksplisitte auksjoner må derfor lære seg et nytt konsept. For profesjonelle aktører som lever av krafthandel, er dette trolig bare en utfordring i starten og neppe noe stort, selvstendig poeng.

Det som potensielt kan bli en utfordring, er at tvungen nominering påvirker risikobildet for aktører som vurderer bud i eksplisitte auksjoner. Med tvungen nominering på NSL blir aktøren bundet allerede kl. 11:00 dagen før driftsdøgnet. Statnett forventer at aktørene vil oppfatte dette som en ulempe som vil påvirke størrelsen på den risikopremien eventuelle budgivere vil regne inn i bud på en eksplisitt auksjon.

21) Hvor store administrative barrierer det vil være for aktører å ha posisjoner i både GB og NO2, og hvor mange aktører Statnett vurderer det er nødvendig at deltar i de eksplisitte auksjonene for å få en effektiv prisdannelse i de eksplisitte auksjonene

For å kunne ha deltatt i en eksplisitt auksjon på NSL, måtte aktørene ha vært balanseansvarlig i både NO2 og Storbritannia, eller alternativt betalt noen for å håndtere balanseansvar i 'det andre landet'. For norske aktører som ikke har planer om kunderettet virksomhet i Storbritannia og ikke har trading som sitt primære virkeområde, er det ikke gitt at det ville ha vært aktuelt å etablere seg som balanseansvarlig i Storbritannia, med det arbeid og ansvar dette innebærer, bare for å delta i

en eksplisitt auksjon på NSL. Norske aktører som hadde deltatt i en eksplisitt auksjon på NSL måtte i tillegg ha hatt en forventning om kraftprisen i Storbritannia, i tillegg til i NO2. Tilsvarende ville ha vært tilfellet for britiske virksomheter.

Norske aktører har bedre forutsetninger enn Statnett til å vurdere hvor stor barriere det ville ha vært å også ta posisjoner i Storbritannia. Statnett har diskutert alternative handelsløsninger med norske aktører, inkludert en løsning med fysiske transmisjonsrettigheter. Vi har fått tilbakemelding om at denne barrieren er reell, og at en stor fordel med å ha en implisitt auksjon nettopp er at norske aktører ikke trenger å ta posisjoner i Storbritannia.

Statnett har ikke vurdert hvor mange aktører som måtte ha deltatt i en eksplisitt auksjon på NSL for å få en effektiv prisdannelse.

22) Hvilke konkrete tekniske tilpasninger det ville vært behov for å gjennomføre i Statnetts systemer for å innføre eksplisitte auksjoner, og hvor lang tid det ville tatt å innføre automatiserte løsninger

Statnetts systemer har i dag ingen støtte for eksplisitte auksjoner. For NorNed og NordLink er Shadow Auction etablert som en fall-back løsning i SDAC. Dette er en manuell løsning egnet for hendelser som inntreffer sjelden (dekobling i SDAC), og ikke egnet for daglige auksjoner og prosedyrer.

For en daglig eksplisitt auksjon på NSL må det først defineres markedsregler for denne auksjonen i samarbeid med valgt leverandør. Det som finnes for Shadow Auction på NorNed og NordLink er sterkt koblet til SDAC og kan ikke gjenbrukes direkte.

Endringene må gjøres av alle parter, Statnett, NGNSL, NGESO og aktører som skal delta i auksjonen.

- Ny/endret algoritme må på plass hos valgt leverandør for å håndtere ramping og tap
- Endre allerede etablerte prosesser for setting av kapasitet mot NGNSL og NGESO til å passe med regler for en eksplisitt auksjon, for eksempel tidspunkter, frister, formater og innhold.
- Sende tilgjengelig kapasitet og gjeldende beskrankninger (som ramping begrensning, tapsfaktor og Last Hour Flow") til valgt leverandør.
- Motta tildelt kapasitet pr. aktør fra valgt leverandør.
- Sjekke total tildelt kapasitet mot kapasitet og beskrankninger.
- Varsle operatør ved brudd slik at tiltak kan iverksettes.
- Utarbeide implementasjonsguide for aktører som skal nominere kapasitet.
- Etablere kommunikasjon og teste integrasjon med aktører som skal nominere kapasitet.
- Motta nominert kapasitet fra aktører.
- Sjekke at aktører nominerer det de har fått tilslag på (tvungen nominasjon).
- Varsle operatør ved manglende eller feil nominasjon slik at tiltak kan iverksettes.

- Endre allerede etablerte prosesser for håndtering av flyt mot NGNSL og NGESO.
- Endre prosesser for avregning av inntekter for NSL.
- Endre prosesser for avregning av aktører (ved feil eller manglende nominasjon).
- Etablere støtte for en reserveløsning ved feil i auksjonen

Det å innføre automatiserte løsninger for eksplisitt auksjon på NSL vil ta lang tid. Det vil kreve betydelig innsats fra Statnetts interne ressurser, siden man ikke kan gjenbruke noe fra eksisterende løsninger og fordi Statnett da vil bli koordinerende part. Dette vil konkurrere med andre viktige prosjekter hos Statnett.

Internt arbeid hos Statnett vil anslagsvis ta 9 til 12 måneder. I tillegg kommer tilpasninger hos våre partnere og involvering av et betydelig antall eksterne aktører i arbeidet med spesifisering, utvikling og testing.

23) Dersom eksplisitte auksjoner i en periode ville måtte gjennomføres med manuelle prosesser, jf. dagens fall-back løsning for NorNed, hvilke konkrete konsekvenser dette ville hatt med tanke på behovet for økte administrative ressurser til manuelt arbeid, samt hvilke konsekvenser dette ville hatt for påliteligheten av løsningen

Dagens fall-back løsning for NorNed støtter ikke de krav Statnett har til auksjonsløsning for NSL, hverken praktisk eller teknisk. Dagens manuelle fall-back løsning for NorNed er begrenset til å håndtere nominasjoner fra et fåtall aktører, og for situasjoner som opptrer sjeldent. Mulighet for feil og unøyaktigheter øker raskt med antallet aktører.

Statnett ønsker å automatisere de eksisterende prosessene mest mulig, og sørge for at nye prosesser automatiseres før de etableres.

På den tekniske siden trenger JAO, dersom det ble valgt leverandør, å gjennomføre en utvikling av algoritmene sine for å kunne håndtere ramping og tap, i tillegg til andre tekniske tilpasninger på grensesnitt mot Statnett/NGNSL og aktører.

24) I hvilken grad Statnett ville kunne utnyttet etablerte løsninger fra JAO ved innføring av eksplisitte auksjoner, jf. fall-back-løsning for NordLink

Dersom JAO hadde blitt valgt som leverandør kunne den ikke støttet en fast eksplisitt auksjon på NSL uten at det hadde blitt gjort en utvikling i deres systemer. Det vil være lite overføringsverdi fra reserveløsning for NorNed og NordLink. Det skyldes delvis at reserveløsningen er tett knyttet til dekobling av SDAC (og ikke kan brukes direkte) og at kun et fåtall aktører er kvalifisert til å delta. Administrativt må det også opprettes en godkjenningssprosess av aktører på hver side, samt et regelverk for selve auksjonen og etablering av nye prosedyrer. I tillegg ville det ha medført betydelig arbeid å implementere en slik løsning i våre systemer, se svaret på spørsmål 22.

Statnett vil også ha måttet vurdert nærmere om anskaffelsen av en handelsplattform måtte konkurranseutsettes, da dette er utenfor IEM. Det er derfor ikke gitt at JAO ville ha blitt valgt leverandør.

Brexit-avtalen mellom EU og Storbritannia – handelsløsning for mellomlandsforbindelser

Avtalen mellom EU og Storbritannia om en implisitt løs volumkobling understreker at det var riktig og framtidsrettet å velge en implisitt handelsløsning for NSL. Da Statnett og vår partner besluttet handelsløsning for NSL, var det uklart om og eventuelt hva slags avtale det ville bli mellom EU og Storbritannia. Vi var derfor nødt til å velge en implisitt auksjon som var helt separat. Avtalen mellom EU og Storbritannia om en løs volumkobling innebærer en viss teknisk kobling til SDAC, og var derfor en løsning vi ikke kunne velge for NSL. Norge er ikke omfattet av denne avtalen, men Statnetts vurdering er at det på et senere tidspunkt kan være aktuelt for NSL å delta i denne løsningen, dersom det åpnes opp for det. Vi ønsker derfor å delta i utviklingen av løsningen.

Samlet vurdering

Brexit skaper store utfordringer for alle involverte parter. Det har over mange år blitt brukt mye tid og ressurser på å utvikle en effektiv løsning for krafthandel innenfor IEM. Brexit innebærer at NSL *må* ha en separat løsning for energihandel, og det er beklagelig. En separat handelsløsning vil ikke være like effektiv som den felles-europeiske løsningen. Vi har derfor søkt å finne en løsning som minimerer effektivitetstapet, gitt at NSL ikke kan inngå i den europeiske markedsløsningen.

Sammen med vår partner NGNSL vurderte vi nøye hva slags alternativ handelsløsning vi mente ville gi størst samfunnsøkonomisk overskudd fra handel over NSL, og som det ville være mulig å implementere uten å forsinke idriftsettelsen. Våre vurderinger ble gjennom hele prosessen forelagt RME og vi fikk også innspill fra norske aktører. Samlet sett er vårt syn at vi implementerer en robust og effektiv handelsløsning på NSL, som etter vår vurdering heller ikke vil ha noen vesentlige negative innvirkninger på det norske kraftmarkedet.

I vårt brev sendt RME 10. november 2019 informerte vi også RME skriftlig om at vi planla å anskaffe og implementere en separat implisitt auksjonsløsning på NSL, dersom Brexit innebar at vi ikke kunne bruke den felles-europeiske løsningen. Vi oppfatter RMEs brev av 6. april 2020 som en støtte til dette veivalget.

Det er mye arbeid som kreves for å i detalj designe og deretter implementere en helt ny handelsløsning i våre systemer. Som vi informerte RME om i vårt brev av 26. mai 2020, var vi avhengige av å starte implementeringen av valgt løsning høsten 2020 for å kunne være klare for idriftsettelse av NSL høsten 2021. Vi er nå godt i gang med å implementere denne løsningen. Det vil ikke nå være mulig for Statnett å implementere en annen handelsløsning, uten å forsinke idriftsettelsen av NSL.

I tråd med Statnetts Handelskonsesjon gitt av OED den 13.10.2014 er det RME som skal godkjenne handelsløsningen for NSL. RME sendte Statnett en e-post 15. januar 2021, der vi ble bedt om å oversende en kortfattet beskrivelse av handelsløsningen for NSL, som skal benyttes som underlag for en høring av handelsløsningen. Statnett vil også oversende endelig versjon av System Operation Agreement og Commercial Agreement til RME for formell godkjenning. Vi legger til grunn at handelsløsningen vil godkjennes gjennom at RME godkjenner disse to avtalene. Dersom RME har behov for ytterligere informasjon fra Statnett for å kunne godkjenne handelsløsningen for NSL, er det viktig at Statnett snarlig blir informert om det.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Gunnar Løvås', with a stylized flourish at the end.

Gunnar Løvås
Konserndirektør System og marked